

فرم برنامه درسی (Course Plan)

دانشکده پرستاری و مامائی حضرت فاطمه (س)

تعداد واحد : ۱,۵ واحد نظری: (0.75 واحد ژنتیک و ۰,۷۵ واحد اپیدمیولوژی) و ۰,۵ واحد عملی	نام درس : اپیدمیولوژی خانواده و جامعه (بهداشت باروری ۳)
مدت زمان ارائه درس : ۲۵ ساعت	مقطع : کارشناسی ارشد مامایی
پیش نیاز : ندارد	
تدوین کننده: دکتر رکسانا جان قربان و دکتر نسرين شريفی (سال ۱۴۰۰)	

هدف کلی درس: بالا بردن سطح دانش فراگیر و شناخت وی از مهندسی ژنتیک، متدهای ژنتیک مولکولی و مباحث اپیدمیولوژی

شرح درس: فراگیران با گذراندن این درس، دانش لازم در خصوص شناخت روش های تشخیص ژنتیک و مشاوره ژنتیک و مباحث اپیدمیولوژی را کسب خواهند نمود.

عناوین کلی این درس شامل موارد زیر می باشد :

- ۱) مهندسی ژنتیک و کاربردهای آن
- ۲) متدهای ژنتیک مولکولی در بیماریهای تک ژنی
- ۳) اصول مشاوره ژنتیک
- ۴) ژنتیک سرطان
- ۵) فارماکوژنتیک
- ۶) ژنتیک جمعیت
- ۷) تاریخچه و سیر تحولی اپیدمیولوژی
- ۸) مفهوم سلامت و بیماری، سیر طبیعی بیماریها و سطوح پیشگیری از بیماریها
- ۹) شاخص ها و میزان ها بهداشتی
- ۱۰) انواع مطالعات اپیدمیولوژیک
- ۱۱) منابع عمده خطا و سو گیری در مطالعات اپیدمیولوژیک
- ۱۲) روشهای غربالگری بیماریها

۱-هدف کلی:

❖ آشنایی با مهندسی ژنتیک و کاربردهای آن

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- مهندسی ژنتیک را شرح دهد.
- کاربردهای مختلف مهندسی ژنتیک را نام ببرد.
- برای هر یک از کاربردهای مهندسی ژنتیک مثالی ذکر نماید.

۲-هدف کلی:

❖ آشنایی با متدهای ژنتیک مولکولی در بیماریهای تک ژنی

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- انواع روش های ژنتیک مولکولی را بیان نماید.
- روش های مختلف ژنتیک مولکولی در تشخیص بیماری های ارثی را شرح دهد.
- روش های تشخیص ژنتیک مولکولی به تفکیک برای هر بیماری ارثی خاص را توضیح دهد.

۳-هدف کلی:

❖ آشنایی با اصول مشاوره ژنتیک

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- اصول کلی مشاوره ژنتیک را نام ببرد.
- نحوه انجام مشاوره ژنتیک اختصاصی ویژه بیماری های ژنتیکی شایع را شرح دهد.
- نحوه استفاده از شجره نامه ژنتیکی را توضیح دهد.

۴- هدف کلی:

❖ آشنایی با ژنتیک سرطان

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- مفهوم ژنتیک سرطان را شرح دهد.
- کاربردهای ژنتیک سرطان را بیان کند.
- نحوه به کارگیری ژنتیک سرطان در سرطان های شایع مامایی را توضیح دهد.

۵- هدف کلی:

❖ آشنایی با فارماکوژنتیک

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- فارماکوژنتیک را تعریف نماید.
- کاربردهای فارماکوژنتیک را شرح دهد.

۶- هدف کلی:

❖ آشنایی با ژنتیک جمعیت

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- مفهوم ژنتیک جمعیت را شرح دهد.
- کاربردهای ژنتیک جمعیت را بیان کند.
- نحوه به کارگیری ژنتیک جمعیت در علم مامایی را توضیح دهد.

۷- هدف کلی:

❖ آشنایی با مفهوم سلامت و بیماری، سیر طبیعی بیماریها و سطوح پیشگیری از بیماریها و انواع همه

گیری

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- مفهوم سلامت و بیماری را بیان نماید.
- سیر طبیعی بیماریها را بیان کند.
- اصول پیشگیری اولیه، ثانویه، و ثالثیه را بیان نماید.
- انواع همه گیری و اقدامات لازم در همگیری را شرح دهد.

۸- هدف کلی:

❖ آشنایی با شاخص ها و میزان ها بهداشتی

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- میزان های ابتلا (شیوع و بروز) را تعریف نماید.
- میزان های موالید و تجدید نسل را شرح دهد.
- میزان های مرگ و میر خام و اختصاصی را شرح دهد.
- امید به زندگی و شاخص دالی را شرح دهد.

۹- هدف کلی:

❖ آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژیک

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- انواع مطالعات توصیفی و تحلیلی را تقسیم بندی نماید.
- مطالعات مشاهده ای و مداخله ای را توصیف نماید.
- مراحل انجام مطالعات مقطعی، مورد-شاهدی، همگروهی و مداخله ای را بیان نماید.
- خطر نسبی و نسبت شانس را محاسبه نماید
- خطر قابل انتساب و خطر نسبی را با هم مقایسه نماید.

۱۰- هدف کلی:

❖ آشنایی با منابع عمده خطا و سوگیری در سنجش بیماریها

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- خطای سیستماتیک و خطای تصادفی را تعریف کرده و تفاوت آنها را ذکر نماید.
- انواع خطای سیستماتیک را برشمارد.
- روشهای بررسی و پیشگیری از خطای سیستماتیک را شرح دهد.

۱۱- هدف کلی:

❖ آشنایی با مخدوش شدگی

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- مخدوش شدگی را در مطالعات اپیدمیولوژیک را تعریف کند.
- روش مشخص نمودن مخدوش شدگی را شرح دهد.
- روشهای کنترل مخدوش شدگی را در طراحی و آنالیز را ذکر نماید.

۱۲- هدف کلی:

❖ آشنایی با روشهای غربالگری بیماریها

اهداف اختصاصی:

❖ دانشجو باید بتواند:

- مفهوم غربالگری و انواع آن را بیان نماید.
- ضوابط برنامه غربالگری را بیان کند.
- حساسیت و ویژگی ابزار غربالگری را تعیین کند.
- ارزش اخباری مثبت و منفی ابزار غربالگری را تعیین کند.

روش آموزش

- سخنرانی به همراه پرسش و پاسخ - بحث گروهی - یادگیری مشارکتی

شرایط اجراء

❖ امکانات آموزشی بخش

- ویدئو پروژکتور و کامپیوتر- تخته سفید

آموزش دهنده

- اساتید گروه ژنتیک (دکتر تابعی، دکتر دستغیب و دکتر انتظام) و خانم دکتر نسرین شریفی مبحث اپیدمیولوژی

منابع اصلی درسی

- 1) Genetics in Medicine, J.S Thompson and M.W. Thomson Essential. Last edition
- 2) Elements of Medical Genetics, A.E.H. Emery & R.F. Mueller. Last edition
- 3) Emery and Rimoin's Principles and Practice of Medical Genetics. Last edition
- 4) Gordis Epidemiology. Last edition
- 5) Epidemiology Kept simple. Last edition

ارزشیابی

❖ نحوه ارزشیابی:

- آزمون کتبی در پایان ترم
- فعالیت کلاسی به صورت پرسش و پاسخ و ارائه کلاسی
- کار عملی مربوط به درس ژنتیک

نحوه محاسبه نمره کل

- امتحان پایان ترم ۱۲ نمره
- ارائه کلاسی ۳ نمره
- کار عملی ژنتیک ۵ نمره

مقررات

- حداقل نمره قبولی
- تعداد دفعات مجاز غیبت در کلاس

۱۲

۴/۱۷ از ساعات کلاس

جدول زمانبندی درس بهداشت باروری ۳

جلسات	ساعت ارائه	موضوع	مدرس	امکانات مورد نیاز	روش آموزشی
۱	طبق برنامه اداره کل آموزش	مهندسی ژنتیک و کاربردهای آن	دکتر تابعی	کلاس، کامپیوتر و پرینتر پروژکتور، تخته سفید	خبرانی و پرسش و پاسخ
۲		متدهای ژنتیک مولکولی در بیماریهای تک ژنی	دکتر دستغیب		
۳		اصول مشاوره ژنتیک	دکتر دستغیب		
۴		ژنتیک سرطان	دکتر انتظام		
۵		فارماکوژنتیک	دکتر انتظام		
۶		ژنتیک جمعیت	دکتر انتظام		
۷		تاریخچه و سیر تحولی اپیدمیولوژی	دکتر شریفی		
۸		مفهوم سلامت و بیماری، سیر طبیعی بیماریها و سطوح پیشگیری از بیماریها	دکتر شریفی		
۹		شاخص ها و میزان ها بهداشتی	دکتر شریفی		
۱۰		انواع مطالعات اپیدمیولوژیک	دکتر شریفی		
۱۱		منابع عمده خطا و سو گیری در مطالعات اپیدمیولوژیک	دکتر شریفی		
۱۲		روشهای غربالگری بیماریها	دکتر شریفی		